

12.

CZY WARTO UMIERAĆ ZA PRAWDĘ?

Cele lekcji – wymagania ogólne

- ◆ zrozumienie roli prawdy kształtującej życie chrześcijan;
- ◆ odkrycie w męczennikach naśladowców Chrystusa.

Treści nauczania – wymagania szczegółowe

Uczeń:

- ◆ definiuje pojęcie świadka wiary i męczennika;
- ◆ rozumie znaczenie świadectwa męczenników w kształtowaniu ludzkich postaw;
- ◆ podaje przykłady męczenników z różnych epok, którzy oddali życie za prawdę;
- ◆ rozpoznaje sylwetki ks. kardynała Stefana Wyszyńskiego, bł. Jerzego Popiełuszki i św. Tomasza Morusa;
- ◆ wyjaśnia powody, dla których chrześcijanie gotowi są poświęcić własne życie.

Wartości

- ◆ poczucie wdzięczności za świadectwo dane przez męczenników różnych epok;
- ◆ krytyczna postawa wobec agresji, przemocy, nietolerancji i fałszu;
- ◆ zdolność odważnego głoszenia prawdy.

Propozycja realizacji

Wprowadzenie

Metoda – dyskusja. Nauczyciel czyta fragment notatki prasowej (załącznik 1), a następnie prosi uczniów, aby wypowiedzieli się na jej temat. Warto zadać poniższe pytania (ewentualnie mogą posłużyć jako karty pracy w grupach):

- Czy informacje podane w notatce są prawdziwe?
- Skąd wiadomo, że nie są prawdziwe?
- Kto powinien zareagować na taką informację?
- Co wy zamierzacie zrobić?
- Jak wielkie musiałyby być kłamstwo, abyście zareagowali?

Podsumowanie: nauczyciel potwierdza, że czytany załącznik był tylko *fake newsem*. Zauważa, że nie każdy świadek lub uczestnik zdarzenia gotowy jest działać. Zdarzają się jednak osoby, które nie chcą milczeć, kiedy fałsz bądź krzywda dotyczą drugiego człowieka. Osoby takie wyrażają wówczas głośny sprzeciw i działają. Takich ludzi możemy nazwać świadkami prawdy.

Rozwinięcie tematu

Metoda – piramida priorytetów. Nauczyciel dzieli klasę na grupy. Prosi uczniów o wybranie jednej biografii z podręcznika (ramka *Poszli za Chrystusem*, s. 88). Po lekturze członkowie grup są proszeni o uzupełnienie diagramu – piramidy priorytetów (załącznik 2), czyli wypisanie, jakie wartości były dla wybranej postaci istotne, bardzo istotne i najważniejsze. Po zakończeniu pracy grupy porównują swoje piramidy priorytetów. Omawiane są podobieństwa i różnice, a także poszukiwane są motywy działania postaci. W tej części lekcji można wprowadzić pojęcie męczennika jako świadka prawdy gotowego cierpieć, a nawet umrzeć za prawdę.

Podsumowanie: nauczyciel podkreśla ważny aspekt łączący biografie ks. kard. Stefana Wyszyńskiego, bł. ks. Jerzego Popiełuszki i św. Tomasza Morusa – brak zgody na tyranie władzy, kłamstwo, niesprawiedliwość oraz wierność prawdzie, własnym zasadom, ewangelicznej formule „trzeba bardziej słuchać Boga niż ludzi”, a przede wszystkim chęć naśladowania Chrystusa. Warto wykorzystać fragment z opisem męczeństwa św. Szczepana z podręcznika (ramka *Trzeba bardziej słuchać Boga*, s. 86).

Metoda – notatka prasowa. Nauczyciel prosi uczniów, aby wybrali jednego ze świętych wymienionych w Kanonie Rzymskim (ramka *Modlitwa*, s. 88) i wykorzystując dostęp do internetu, sporządzili krótki biogram na wzór notatki prasowej dotyczący świętego (alternatywnie można zaproponować uczniom wybór współczesnych świętych i błogosławionych męczenników wymienionych w lekcji). Nauczyciel prosi, aby w notatce pojawiły się podstawowe informacje, tj. wiek, pełniona posługa, pochodzenie, jak i za co dany męczennik oddał życie. Po zakończeniu pracy uczniowie prezentują notatki na forum. Na tablicy zapisywane są podstawowe informacje, które mogą posłużyć do szukania wzajemnych podobieństw. Następnie nauczyciel inicjuje dyskusję na temat: „Co przyniosła światu i Kościołowi śmierć tysięcy męczenników? Co nam, współczesnym, mówią życiorysy dawnych męczenników? Czy warto umierać za prawdę?”. W dyskusji warto nawiązać do skutków niedawno przyjętego przez młodzież sakramentu bierzmowania w kontekście gotowości głoszenia i obrony wiary.

Podsumowanie: nauczyciel prosi o odczytanie wybranego fragmentu z podręcznika z wypowiedziami papieża (ramka *Kościół naucza*, s 87).

Zakończenie

- Chrześcijan gotowych cierpieć zło, a nawet umrzeć za Chrystusa, który jest Prawdą, lub oddać życie za wynikające z wiary przeświadczenie sumienia, nazywa się męczennikami. Są oni świadkami Jezusa Chrystusa, znakiem Bożego działania w świecie.
- Historia Kościoła bogata jest w świadectwo męczenników, od św. Szczepa- na po współczesnych chrześcijan, którzy w wielu częściach świata cierpią i doświadczają męczeństwa z powodu swej wiary. Każdy z nas winien dzię- kować Bogu za ich świadectwo wiary.

Notatka

Tekst Zakończenia.

Korelacja z edukacją szkolną

- ◆ język polski – doskonalenie umiejętności rozumienia, interpretacji i sporzą- dzania krótkiego tekstu informacyjnego;
- ◆ wiedza o społeczeństwie – patologie życia społecznego: nietolerancja;
- ◆ filozofia – hierarchia wartości, sztuka argumentacji;
- ◆ etyka – etyka wzorów osobowych.

Inne możliwości realizacji

Metoda – symulacja medialna. Nauczyciel dzieli klasę na dwie części. Uczniów w pierwszej z nich prosi, aby (pojedynczo lub w grupie) wybrali jednego z mę- czenników wymienionych w rozdziale i wykorzystując dostęp do internetu, przy- gotowali informację o jego życiu i męczeństwie na wzór newsów telewizyjnych. Nauczyciel prosi, aby opracowany „news” był krótki, a ponadto aby – zgodnie z zasadami etyki dziennikarskiej – miał wyraźnie oddzieloną część poświęconą faktom od komentarza, będącego opinią o postawie męczennika. Po zakończeniu pracy wybrani „dziennikarze” w zainscenizowanym studiu telewizyjnym prezen- tują przegotowane wiadomości dotyczące świętych męczenników.

Druga część klasy, która wciela się w rolę „ekspertów”, proszona jest o przygo- towanie się do dyskusji na temat: „Czy obserwując świat i człowieka XXI w., moż- na powiedzieć, że krew męczenników została przelana na próżno?”. „Eksperci” szukają argumentów za i przeciw, a w przygotowaniu wypowiedzi mogą posłużyć się treściami z podręcznika. Po zakończeniu pracy wybrani „eksperci” dołączają do inscenizowanego studia i prowadzą rozmowę moderowaną przez nauczyciela. Na początku powinny być prezentowane wypowiedzi sugerujące, że śmierć męczeńska

została przelana na próżno, następnie podejmowana jest próba zbijania tych argumentów. Reszta klasy jest publicznością, która ma możliwość zadawania pytań, komentowania i włączania się do dyskusji. Jeśli poziom wiedzy i dojrzałości grupy na to pozwalają, nauczyciel może zadawać „ekspertom” i „dziennikarzom” trudne pytania, np. „Kto dzisiaj powinien oddawać życie za prawdę?”, „Czy uważasz, że oddanie życie za wartości ewangeliczne jest obowiązkiem każdego wierzącego?”, „Czy znasz kogoś, kto byłby gotów oddać życie za prawdę?”.

Kiedy wszyscy zabiorą głos, nauczyciel podsumowuje pracę. Na zakończenie prosi uczniów o refleksje na temat ćwiczenia: czego się nauczyli, czy są przekonani do tego, co mówili podczas „dyskusji w studiu”, jakie odczuwali trudności, jakie jest ich osobiste zdanie na temat chrześcijan męczenników?